

POTÍŽE S VODOU A S AUTORITOU

1.10.2023, Kamil Vystavěl

2. Mojžíšova 17,1-7: *Celá pospolitost synů Izraele táhla z pouště Sínu od stanoviště ke stanovišti podle Hospodinova rozkazu. Utábořili se v Refídimu, ale lid neměl vodu k pití. Tu se lid dostal do sváru s Mojžíšem a naléhali: "Dejte nám vodu, chceme pít!" Mojžíš se jich zeptal: "Proč se se mnou přete? Proč pokoušíte Hospodina?" Lid tam žíznil po vodě a reptal proti Mojžíšovi. Vyčítali: "Proto jsi nás vyvedl z Egypta, abys nás, naše syny a stáda umořil žízni?" Mojžíš úpěl k Hospodinu: "Jak se mám vůči tomuto lidu zachovat? Taktak že mě neukamenují." Hospodin Mojžíšovi řekl: "Vyjdi před lid. Vezmi s sebou některé z izraelských starších. Také hůl, kterou jsi udeřil do Nilu, si vezmi do ruky a jdi. Já tam budu stát před tebou na skále na Chorébu. Udeříš do skály a vyjde z ní voda, aby lid mohl pít." Mojžíš to udělal před očima izraelských starších. To místo pojmenoval Massa a Meriba (to je Pokušení a Svár) podle sváru Izraelců a proto, že pokoušeli Hospodina pochybováním: "Je mezi námi Hospodin nebo není?"*

Izrael měl problémy s vodou

Nebylo to poprvé, ani naposledy. Někdy bylo vody příliš moc – např. když jim moře bránilo v cestě z Egypta, z domu otroctví a vody moře musely být zbaveny své moci, aby té vody nebylo tak moc a aby v moři se objevila cestička / chodníček na druhou stranu. (Viz 2. Mojžíšova, kap. 14) V tom dnešním příběhu je pro změnu problém opačný – vody je málo, tak málo, že z toho lidé už už malátněli a hrozilo, že vyschnou jako listy utržené ze stromu. Mám pro vás otázku: Co byste dělali vy, kdyby bylo vody příliš málo? Když byste otočili vodovodním kohoutkem a voda by netekla?

Někteří lidé si vědí rady: když nemají vodu, tak vezmou vrták a vrtají a vrtají tak hluboko do země, ba i do skály, dokud na vodu nenarazí. Ostatně dočetl jsem se, že v podzemí je uschováno obrovské množství vody, možná dokonce víc než kolik je vody v oceánech (v knize Bez vody to nejde, autoři Ch. Steinlein a M. Scheier). Má to svá ale: lidé dokážou podzemní vodu svojí činností na zemském povrchu znehodnotit a zašpinit, a navíc má lidské čerpání vody z podzemí svá omezení a rizika.

Jenže v případě Izraelců veškeré pokusy o vykopání studny v Refídím skončily neúspěchem. Prostě žádná voda, žádný ukrytý pramen tam nebyl. Nebylo to vůbec místo k životu. *Celá pospolitost synů Izraele táhla z pouště Sínu od stanoviště ke stanovišti podle Hospodinova rozkazu. Utábořili se v Refídimu, ale lid neměl vodu k pití. Tu se lid dostal do sváru s Mojžíšem a naléhali: "Dejte nám vodu, chceme pít!" Mojžíš se jich zeptal: "Proč se se mnou přete? Proč pokoušíte Hospodina?" (Ex 17,1-2)*

A když lidem schází pitná voda, začnou dělat co? Začnou se hádat. Platnost tohoto tvrzení si můžeme ověřit nejen v Bibli, ale také na těch místech světa, kde je vody fakt málo. V biblickém příběhu vznikl spor mezi dvěma stranami: Na jedné straně stojí autorita (vůdce, Mojžíš) a na druhé straně sporu je majorita (většina lidí, veliký zástup nespokojených žíznivců).

A lidé křičí: „Dej nám pít! Potřebujeme vodu! Haló, máme žízeň!“

A Mojžíš na to: „Co na mě křičíte? Co si to dovoluujete? Proč se se mnou hádáte? Tím vaším křikem a brbláním se vůbec nic nevyřeší!“

A takto nějak si autorita a majorita spolu povídali – nebo možná hulákali na sebe, překřikovali jeden druhého, prostě se hádali.

Problém těch, co stojí v čele

Je tu ještě jedna důležitá otázka: Měl Mojžíš taky žízeň? Nebo byl pan vůdce v pohodě, protože jemu zatím voda nedošla? Ono se to v tom příběhu nepíše, ale já si myslím, že Mojžíš sucho v puse zatím neměl, problémy svého lidu na vlastní kůži neprožíval. Stejně jako kdysi v Egyptě nemusel tvrdě otročit na faraónových stavebních projektech, patrně také na poušti nemalátněl z nedostatku tekutin. A myslím si to proto, že on ten problém s většinou lidí, se všemi těmi nespokojenci prostě nesdílí. Ani jednou neřekne: Ano, máte pravdu, není zde voda.

Ano máte pravdu, potřebujeme se všichni napít. Ani náznakem od něj neslyšíme, že by hledal nějaké řešení. To hádání se dělo patrně proto, že Mojžíš ten zásadní problém s vodou najspíš neviděl, neregistroval, nechápal. V tomto příběhu se Mojžíšovi nerozsvítlo.

Ta scházející voda, prázdný džbán je symbol. Domnívám se, že spousta mezilidských hádek se děje proto, že jednomu něco podstatného chybí a druhý to nechápe, nevidí, nevnímá. Jeden křičí, protože má žízeň a prázdný džbán a neví, jak ho naplnit (a nemusí to být nutně fyzická žízeň, může to být nějaký jiný nedostatek). Zatímco druhý takovou nepohodu vůbec nepocituje, a proto ani nezkouší pravý důvod vznikajícího sporu najít.

Mojžíš problém neviděl, neřešil a spor se stupňoval. Čteme: *Lid tam žíznil po vodě a reptal proti Mojžíšovi. Vyčítali: "Proto jsi nás vyvedl z Egypta, abys nás, naše syny a stáda umožil žízní?" (Ex 17,3)* Nakonec to celé dospělo tak daleko, že lidé svoji autoritu, svého vůdce úplně zpochybnili. Žízeň neopadá, východisko žádné, pustina široko daleko bez konce a Ty, Mojžíši, nám radíš jenom to, abychom se s Tebou a Pánem Bohem nedohadovali. Tak to jsi nám tedy nepomohl! Vypadá to, že zde zajdeme žízní... Nejprve malé děti, nemocní a nakonec všichni ostatní.

Vysvobodil jsi nás z egyptského bláta proto, abys nás přivedl do této smrdící a smrtící bažiny? To je provokativní otázka a je to důležitá otázka.

Tuto provokativní otázku bychom mohli s trochu fantazie převést na dnešní dobu a společnost. Během několika staletí se lidé v Evropě vymanili z chudoby, z nezajištěnosti, přestali jsme podléhat téměř všem nemocem, které ještě před sto lety byly smrtelné, vymanili jsme se z jejich zhoubných spárů. A kam jsme to dopracovali? Kam nás vůdcové lepších zítřků dovedli? Staletí pokroku a průmyslu přivádí lidstvo na okraj podivné pustiny, ve které začíná být pořádně parno a kde za nějaký čas možná nebude dost pitné vody. A co bude dál?

Prohra a světlo

Mojžíš úpěl k Hospodinu: "Jak se mám vůči tomuto lidu zachovat? Taktak že mě neukamenují." (Ex 17,4) Autorita je v koncích – už nemá kam uhnout, už neví, co by řekla. Už si prostě neví rady. Konečně i vedoucí Izraele pochopil, že je tu zásadní problém. A konečně se Mojžíš obrací k Bohu a volá. Kupodivu však však nevolal s prosbou o vodu! Mojžíš vůbec neřešil jádro nepohody svého lidu, on se cítil ohrožen a volal o pomoc, aby zjistil, jak si zachovat tvář, jak nepřijít o život, jak zůstat důstojně v čele.

Tento příběh je svědectví o tom, jak lidé ve svém sporu zabředli do neřešitelné smyčky. Problém mají jedni i druzí – ti dole i ti nahoře, majorita i autorita, každý si nese svoji potíž a jeden kvůli svému problému nevidí problém toho druhého. Je to prohra na obou stranách, prohra všech zúčastněných.

Teprve Hospodin přinesl do krize světlo. Mojžíš jako žárovka nerozsvítit, nebyl schopen udělat jasno. Ale když volal k Bohu... *Hospodin Mojžíšovi řekl: "Vyjdi před lid. Vezmi s sebou některé z izraelských starších. Také hůl, kterou jsi udeřil do Nilu, si vezmi do ruky a jdi. Já tam budu stát před tebou na skále na Chorébu. Udeříš do skály a vyjde z ní voda, aby lid mohl pít." Mojžíš to udělal před očima izraelských starších.*

Bůh zná obojí – jak životní potřebu lidí, tak i Mojžíšovu potřebu zachovat si důstojnost. A vyšel vstříc oběma. Žízniví dostali svoji vodu, nezemřeli. A Mojžíš? Mojžíš dostal příležitost udělat na lidi dojem symbolickým činem s holí v ruce.

Dřevěná hůl

Byla to tatáž hůl, která už několikrát ukázala Boží moc a milosrdenství pro utlačované. Ta hůl připomíná, že nad krutým Egyptem i nad vodním živlem podivuhodně vládne ještě jiná mocnost. A ta mocnost, nebo chcete-li Bůh, si k záchraně používá kus dřeva. A pozor, je to přírodnina! Ne nějaký super skvělý lidský vynález, ne nějaký technologický výtěžek lidského ducha. Je to obyčejný kus dřeva. Skrže tak obyčejné věci jako voda, dřevo, vzduch, světlo, nebo chléb, skrže to všechno dobrotivý Bůh neobyčejně a skrytě působí, léčí, hasí žízeň, tiší hlad a zachraňuje.